

Netekome iškilaus Lietuvos edukologo Bronislovo Bitino

Antanas Kiveris

Lietuvos edukologijos universitetas, Studentų g. 39, 08106 Vilnius, antanas.kiveris@leu.lt

Eidamas 91-uosius metus šių metų vasario 9 d. mirė iškilus Lietuvos pedagogas, habilituotas socialinių mokslų daktaras, Lietuvos edukologijos universiteto (LEU) alumnas, ilgametis dėstytojas, katedros vedėjas, profesorius Bronislovas Bitinas.

Prof. B. Bitinas – vienas iš ryškiausių šiuolaikinių edukologijos mokslininkų, pasižymėjęs plačiu mokslinių interesų diapazonu. Tai atskleidžia jo gausūs ir originalūs edukologijos fundamentiniai darbai, įtvirtinantys ugdymo moksle pagrindines matematinės statistikos ir metodologijos idėjas, jo sukurta unikali Lietuvos edukologų tyrėjų mokykla, leidusi edukologijos mokslui tapti fundamentiniu pagrindu ugdant jaunąją kartą. Remiantis ilgamečių teorinių ir empirinių tyrimų rezultatais

B. Bitino darbuose apibrėžiami edukologinių objektų mokslinio pažinimo ir mokslinio tyrimo pagrindai, apibūdinantys specifiskus ugdymo tikrovės aspektus ir padedantys edukologijai įsitvirtinti šiuolaikinėje mokslų sistemoje. Prof. B. Bitinas – edukologijos terminijos kūrėjas, naujų edukologinių tyrimų metodologijos, ugdymo filosofijos ir hodegetikos raidos krypčių pradininkas, pasiekęs tam tikrą jų sintezę, įtvirtinančią vidinę integraciją tarp atskirų edukologijos mokslo šakų kaip veiksmingą ugdymo realybės pažinimo ir kaitos paradigmą.

Prof. B. Bitinas buvo fenomenalus, vienas žinomiausių ir ryškiausių Lietuvos edukologijos mokslininkų, sukūrusių originalią jaunųjų mokslininkų rengimo mokyklą LEU. Tai patvirtina jo išugdyti mokslo daktarai, profesoriai, jo vadovauti ir apginti 30 edu-

kologijos disertacijų Lietuvoje ir dešimtys Latvijoje, Estijoje, Lenkijoje, Baltarusijoje, jo skaitytos paskaitos Europos universitetuose, tarptautinėse konferencijose. Ilgametė B. Bitino kolegė prof. habil. dr. Marijona Barkauskaitė rašė: „Mokslinio pripažinimo ir įvertinimo prof. B. Bitinas nusipelnė už tai, kad nėra edukologijos mokslo šakos, kurios nebūtų praturtinę savo mokslinių tyrimų rezultatais, atverdama erdves aktualiems tyrimams, atliepdama ir pagrįsdama gyvenamojo laikotarpio iššūkius šveitimui, asmenybės ugdymui. Jo pedagoginės ir mokslinės veiklos rezultatais, mokslinėmis idėjomis, sukurtomis ugdymo sistemomis, pagrindžiant jų realizavimo galimybes praktinėje pedagoginėje veikloje, naudojantis parengtomis mokslinių tyrimų duomenų apdorojimo programomis, įrodančiomis rezultatų patikimumą, išplėtos visos edukologijos mokslo šakos, atskleidžiant šio mokslo giluminius ryšius su kitais mokslais: filosofija, psichologija, sociologija, istorija ir kt.“

Plėtodamas vieną iš sudėtingesnių edukologijos mokslo sričių – ugdymo filosofiją, prof. B. Bitinas parodė, kad ši sritis aprėpia dvių žinomų sąvokų – ugdymo ir filosofijos – sankirtą, laikant jas lygiavertėmis, turinčiomis lygias teises ir galimybes būti realizuotoms pliuralistinėje demokratinėje visuomenėje, pabrėždamas, kad filosofija, kaip žmogiškojo pažinimo sritis, siekianti aiškinti bendruosius būties pagrindus, žmogaus santykį su pasauliu ir pačiu savimi, neatsiejama nuo ugdymo – kryptingo asmens galių plėtojimo kuriamosios sąveikos pagrindu. Prof. B. Bitino profesionaliai parengta studija „Ugdymo filosofija“ leido šiuolaikinei pedagoginei bendruomenei susivokti ir istoriškai kintančios žmonijos raidoje, siekti kokybiško žmogaus ugdymo kaip šiandienos ir ateities visuomenės pagrindo.

Bronislovas Bitinas gimė 1926 m. lapkričio 28 d. Pasvalyje, darbininkų šeimoje. Mokėsi Pasvalio pradinėje mokykloje, vėliau – gimnazijoje. 1944–1950 m. tarnavo kariuomenėje. Po demobilizacijos dirbo Pasvalio vykdomojo komiteto bendrojo skyriaus vedėju. 1951 m. išlaikė eksternu baigiamuosius vidurinės mokyklos egzaminus ir buvo paskirtas dirbti Pasvalio vidurinėje mokykloje mokytoju ir tais pačiais metais paskirtas Pasvalio rajono švietimo skyriaus vedėju. 1952 m. B. Bitinas įstojo į Šiaulių mokytojų instituto neakivaizdinį skyrių, 1953 m. perėjo studijuoti į stacionarinį skyrių ir 1954 m. studijas tęsė Vilniaus valstybinio pedagoginio instituto (VVPI) Rusų kalbos ir literatūros fakulteto antrame kurse. Kartu pradėjo dirbti „Tarybinio mokytojo“ redakcijoje. 1955 m., baigęs VVPI, pradėjo gilintis į pedagogikos klausimus, ruošėsi kandidatiniams egzaminams į aspirantūrą. 1957–1959 m. dirbo Kelmės vidurinės mokyklos mokymo dalies vedėju. 1968 m. jam buvo suteiktas Lietuvos nusipelnusio mokytojo garbės vardas. 1959 m. jis pakviečiamas dirbti Mokyklų mokslinio tyrimų instituto pedagogikos-psichologijos sektoriaus vedėju. 1966 m. B. Bitinas su pagyrimu baigė Vilniaus universiteto Matematikos-mechanikos fakultetą ir tais pačiais metais apgynė pedagogikos mokslų disertaciją. 1970 m. pradėjo dirbti Šiaulių pedagoginiame institute – eiti Filologijos fakulteto dekanı, docento, profesoriaus pareigas. 1975 m. paskirtas šio instituto mokslo prorektoriumi. 1980–2001 m. dirbo Lietuvos edukologijos universitete profesoriumi, moksliniu bendradarbiu, kate-

dros vedėju, vadovavo doktorantūrai. Nuo 1993 m. nostrifikuotas habilituotu socialinių mokslų (pedagogikos) daktaru. Jis skaitė ugdymo filosofijos, pedagoginės diagnostikos, mokslinių tyrimų metodologijos, hodegetikos (auklėjimo teorijos ir technologijos) dalykus magistrantams, vadovavo magistrantų ir doktorantų baigiamiesiems darbams. 2001 m., net ir išėjęs į pensiją, jis neatsisakydavo konsultuoti doktorantų mokslo tyrimų metodologijos klausimais, dalyvaudavo pedagogikos krypties doktorantūros komisijų veikloje, ne vienus metus vadovavo mokslinio žurnalo „Socialinis ugdymas“ redakcinei kolegijai. Per savo kūrybinio darbo laikotarpį yra parašęs ir išleidęs per 50 monografijų, vadovėlių, metodinių priemonių ugdymo teorijos ir praktikos klausimais. B. Bitino moksliniuose straipsniuose buvo nagrinėjamos aktualiausios asmenybės ugdymo problemos, dažnai pralenkiančios gyvenamąjį laikotarpį, – juose visuomet buvo keliamas klausimas, „iš kur tas mokslininko gyvybingumas, valios ir proto jėga, gebėjimas moksliskai atskleisti naujus „neįžiūrėtus ugdymo“ aspektus ir jais „užkrėsti“ šalia esančius. Visa tai yra tiesiogiai susiję su Profesoriaus nuo jaunystės priimta misija – padėti žmogui, neskaičiuojant savo žmogiškųjų resursų.

2007 m. Šiaulių universitetas B. Bitinui suteikė Garbės daktaro laipsnį. 2012 m. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija jam įteikė Garbės ženklą už ypatingus nuopelnus Lietuvos švietimo sistemai. Į Anapilį iškeliavus prof. B. Bitinui tarytum baigėsi ištisa klasikinės edukologijos epocha.

Netekome Didžiojo erudito, edukologijos mokslų korifėjaus. Išėjus žmogus – lieka jo nuveikti darbai, kaip testamentas ateities kartoms. Prof. B. Bitinas išliks mūsų atmintyje su šypsena ir auksine fraze: „Viskas gyvenime bus gerai, atsakymo „ne“ būti negali“, – rašoma Lietuvos edukologijos universiteto akademinės bendruomenės nekrologe. Reiškiamame nuoširdžią užuojautą velionio žmonai profesorei Audronei, dukterėčiai profesorei Loretai, šeimai, artimiesiems, visiems jį pažinojusiesiems.